

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

De consanguinitate & affinitate. Titulus XIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

5 Cum incestuoso †, ut possit contrahere matrimonium cum alia, Papa dispensat, cum istud sit impedimentum juris positivi, c. *proposuit*, §. *licet de concess. preb.* Episcopus non dispensat quando commissum est verum crimen incestus, nisi ratione iuventutis c. *si quis cum duabus* 33. *quest.* 2. c. *si duo in fin.* 35. *quest.* 6. c. & *literis hoc tit.* quando non est proprie crimen incestus, ut quia commissum est cum consanguinea sponsa, potest dispensare etiam circa iuventutem, c. *reniens* & 1. *in princ. hoc tit.* & *ibi Pan. num.* 3. & *Can.*

De consanguinitate & affinitate.

Titulus XIV.

SUMMARIÆ.

- 1 Consanguinitas est vinculum personarum ab eodem stipite descendendum, vel quarum una descendit ab alia carnali propagatione contractum.
- 2 Distinguitur tribus lineis, ascendentium, descendendum, & collateralium sive transversalium.
- 3 Inter ascendentes & descendentes perpetuo prohibetur matrimonium.
- 4 In collateralibus prohibitio usque ad quartum gradum durat inclusive.
- 5 Qui ex latere venientium eam duxerit, quam vetatur, vel affinem, quam impeditur, incestus dicitur contrahere nuptias, & ejus pœne.
- 6 Consanguinitas probatur testibus qui computationem graduum debent incipere à stipite, id est, a parentibus vel germanis.
- 7 Affinitas est proximitas personarum ex quocunque cultu seminum commixtione intra naturale vas, vel seminis viri commixtione naturæ mulieris, secuta, omni carens parentela.
- 8 Affinitas unde dicitur.
- 9 Inter virum & uxorem nulla contrahitur affinitas, & per connubium consummatum efficiuntur una caro.
- 10 Inter consanguineos viri & consanguineos uxoris ex eorundem viri & mulieris conjugio nulla oritur proximitas.
- 11 Affinitas contracta inter ascendentes & descendentes perpetuo & in infinitum impedit & dirimit matrimonium.
- 12 Inter collaterales sive ex uno sive ex utroque latere contracta fuerit affinitas, in primo genere tantum impedit & dirimit matrimonium contractum usque ad quartum gradum inclusive.
- 13 Matrimonium in gradu prohibito inter affines contractum est nullum & pœna contrahentium.
- 14 Olim erant nuptia prohibita inter collaterales non solum in primo, sed etiam in secundo & tertio genere affinitatis quæ duo genera sunt sublata & explicantur.
- 15 Nuptia quæ aliis rationibus quam consanguinitatis & affinitatis prohibentur simpliciter illicita & inutiles appellantur & pœna scienter eas contrahentium.
- 16 Super matrimonio dispensat summus pontifex in omnibus impedimentis jure humano inductis, ac in gradibus consanguinitatis non tamen lege divina aut jure naturali prohibitis, ac in quibusdam gradibus Levit. 18. prohibitis, ac in primo affinitatis gradu, ac in secundo gradu collateralis consanguinitatis, ac in primo & secundo gradu in linea inæquali inter magnos principes.
- 17 Episcopus dispensat propter scandalum super impedimentis occultis dirimentibus quando matrimonia sunt publice contracta & super omnibus impedimentis impediens tantum.

- 18 *Iusta causa dispensandi sex enumerantur.*
 19 *Matrimonialis dispensatio sub & obreptitia est ipso iure nulla.*
 20 *In qua veritas narratorum verificari debet, de tempore data dispensationis.*
 21 *De quibus in ea debeat fieri mentio.*
 22 *In ea casus mixtus non continetur simplici.*
 23 *Limitata ad forum conscientie non suffragatur in foro fori.*
 24 *An dispensatione super impedimento obtenta requiratur novus consensus ad matrimonium contrahendum.*
 25 *An defectu consensus vel alio impedimento quod ab initio vigere vel alter scit, cessante opus sit, quod omnia de integro ponantur, qua sunt de essentia matrimonij.*
 26 *Matrimonium contractum inter infideles in gradu à lege canonica prohibitio, post utriusque conjugis conversionem non separatur & filij ex eo nati censentur legitimi.*
 27 *In matrimoniali dispensatione in gradibus prohibitis si intervenit contractus matrimonij aut copula, summus pontifex exigit emendas pecuniarias sive mulctam aut compositionem.*
 28 *Qua pauperibus remittitur & luunt in corpore.*

distinguitur tribus lineis, † Prima est ascen- 2
 dentium. Secunda descendentium. Tertia
 collateralium sive transversalium, *Instit. tit.*
de grad. cog. quomodo autem gradus con-
 sanguinitatis sint computandi tam jure Ci-
 vili quàm jure Canonico, traditur in glos.
 addit. ad tit. *Instit. de grad. cogn. ad quem*
me remitto, & in c. ad sedem 35. quæst. 5.
pulchrè Oinot. in Instit. Imper. tit. de nupt.
in princ. Interascendentes, † & descen- 3
dentes perpetuo prohibetur matrimonium,
§. 1. Instit. de nupt. l. nuptia consistere la. 2. ff. de
rit. nupt. & nihil interest, an ex justis nuptiis
cognatio descendat vel non, l. & nihil inter-
est ff. de rit. nupt. l. nec adoptivus §. unde nec
vulgo ff. eod. & si tales personæ inter se coie-
runt nefarias atque jure gentium incestas
nuptias contraxisse dicuntur, §. ergo Instit.
de nupt. l. fin. ff. de ritu nupt. glos. in rubr. C. de
incest. & inutil. nupt. & inter eos præsumitur
scientia, l. de tutela C. de in integ. restit. min. l.
8 in fin. ff. unde cognat. In collateralibus † 4
 prohibito usque ad quartum gradum in-
 clusive durat, *c. non debet hoc tit. & ibi Pan.*
num. 8. & Can. communiter, matrimonium
 intra dictum gradum ab eis contractum est
 nullum, nullaque longinquitate defenditur
 annorum, cum diuturnitas temporis non
 diminuit peccatum sed auget, *c. non debet §.*
fin. hoc tit. Qui ex latere venientium eam
 duxerit, † quam vetatur, vel affinem 5
 quam impeditur, incestas dicitur con-
 trahere nuptias, *glos. in rubric. & l. pen.*
& fin. C. de incest. nupt. siquidem plam
fecerit levius, si vero clam hoc com-
miserit, gravius punitur, l. fin. vers. qui vero
ff. de rit. nupt. nam illud scienter contrahen-
 tes incidunt in excommunicationem late
 sententiæ, & præcipitur ecclesiarum Præla-
 tis, ut illos, quos eis constiterit, taliter con-
 traxisse, excommunicatos publicè tamdiu

run-

nuncient, seu à suis subditis faciant nunciari, donec suum humiliter cognoscens errorem separentur ab invicem, & absolutionis beneficium obtinere mereantur, juri-
bus quæ sic contrahentibus alias pœnas imponunt, in suo robore permanentibus, *clem. unic. hoc tit. Authent. incest. & authent. ex complexu C. de incest. nupt. c. consanguineorum 3. quest. 4. §. si adversus instit. de nupt.* Ex decretis Concilii Tridentini is, qui intra gradus prohibitos contrahere, & multo magis si etiam consummare ausus fuerit, separatur, & spe consequendæ dispensationis caret, si ignoranter id fecerit, liquidem solennitates in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subicitur pœnis, quia salubria ecclesiæ præcepta temerè contempserit, si vero solennitatibus adhibitis impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus probabilem ignorantiam habuerit, tunc facilius cum eo & gratis dispensari poterit, *c. si quis sess. 24. de refor. mat.* Contrahentes vero sponsalia de futuro in gradibus prohibitis non incurrunt dictas pœnas, *glos. in d. clem. 1. in verb. contrahere hoc tit. & ibi Can.* Distans à stipite primo aut quarto gradu vel citiore, potest contrahere matrimonium cum distante quinto & ulteriore gradu, quia quoto gradu distat remotior à communi stipite, & à quolibet per aliam lineam descendantium ex eodem, *c. fin. hoc tit. & ibi Anchar. Bus. cont. Host.* Consanguinitas probatur ꝑ testibus, qui computationem graduum debent incipere à stipite, id est, à parentibus vel germanis & per ordinem ab utroque latere distinguere singulos gradus, nominibus propriis, vel æquipollentibus indiciis, designando personas, *c. tuanos hoc tit. c. series c. licet de testibus, &c.*

7 Affinitas est proximitas ꝑ personarum ex

quocunque coitu, seminum commixtione intra naturale vas, §. affinitatis & ibi gl. 1. & Dd. Instit. de nupt. c. nullū in fin. & ibi glos. fin. c. extraordinaria & ibi gl. 1. c. sane & i. seq. 35. quest. 2. & 3. vel seminis viri commixtione naturæ mulieris, *glos. fin. in d. c. extraordinaria 35. quest. 2. & 3. Pan. in c. fraternitatum num. 3. & circa fin. cap. de eo qui consang. & c. Freder. cons. 301 secuta, omni carens parentela, l. vitrico. l. affinitatis C. comm. de success. nam ex copula vi præcisa, vel conditionali aut cum dormiente habita oritur affinitas c. discretionem ibi quantum potuit revertentem, de eo qui cog. & c. Covar. in 4. lib. decret. epist. par. 2. cap. 6. §. 7. num. 2.* De jure civili non contrahitur affinitas nisi legitimæ sint nuptiæ, *l. non facile §. affines & ibi glos. in ver. per nuptias & §. sciendum ff. de grad. affin. quia consideratio legis est circa hæreditates & tutelæ deferendas, & ne quis cogatur adversus affinem testimonium dicere, l. iuriconsultus ff. de grad. affin.* Canones vero considerant unionem carnis, *c. in eo 32. quest. 4. c. si vir & uxor. 35. quest. 2. & 3.* Diciturque affinitas ꝑ quod duæ cognationes, quæ diversæ sunt inter se per nuptias copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit, *l. non facile §. affines ff. de grad. cons. & affin.* Inter virum & uxorem ꝑ nulla contrahitur affinitas, sed ipsi sunt causa affinitatis, & per connubium consummatum, efficiuntur una caro, & ideo uxor communicat marito suos consanguineos, & è contrario vir uxori, *Pan. in c. quod super num. 2. hoc tit.* inter consanguineos viri & consanguineos uxoris, ex eorundem scilicet viri ꝑ & uxoris 10 conjugio, nulla oritur proximitas, nullum vinculum, unde absque omni peccato licite inter se contrahunt matrimonium, *c. quod super his h. t. §. mariti ramen Inst. de nupt.* quomodo computentur gradus affinitatis tra-

11 traditur in *Instit. Imp. tit. de grad. cogn.*
 11 Affinitas contracta ¶ inter ascendentes & descendentes perpetuo, & in infinitum impedit & dirimit matrimonium, siue sit contracta ex primis nuptiis in primo genere, *l. non facile hos igitur ff. de grad. affin. l. adoptivus §. nunc videamus & l. nupt. la. 4. ff. de rit. nupt. Anchar. in c. fin. h. t. Oinot. in Inst. Imp. tit. de nupt. de arbor. affin. num. 12.* ac in secundo genere affinitatis, *l. uxorem ff. de res. nupt. la. c. Oinot. in Inst. Imp. tit. de nupt. de arb. affin. num. 13. & 14.* siue etiam contracta fuerit ex illicito coitu, *l. adoptivus in princ. vers. unde nec l. nuptia la. 4. cum l. seq. l. si qua mihi §. si uxor juncta l. semper in conjunctionib. ff. de rit. nupt. §. si uxor Inst. de nupt. 35. quest. 5. & ibi gl. declar. arb. affin. vers. nunc queritur.*
 12 inter collaterales vero siue ex uno ¶ siue ex utroque latere contracta fuerit affinitas, *Pan. in c. non debet num. 10. hoc tit.* in primo genere tantum impedit & dirimit matrimonium contractum usque ad quartum gradum inclusive, ut uxore mortua quis non possit contrahere cum ejus consanguinea usque ad quartum gradum, *c. non debet hoc tit. c. de propinquis c. nullum c. & hoc quoque c. sane c. porro 35. quest. 2. & 3.* contracta per illicitam copulam impedit & dirimit matrimonium cum sic cognita consanguineis collateralibus usque ad secundum gradum tantum, *c. praterea sess. 24. de refor. matr. dictum est in tit. procedenti,* in ulterioribus usque ad quartum non impedit aut dirimit, *d. c. prat. sess. 24. in fin. Pius c. const. facta quarto Cal. Decemb. 1566. Pontif. an. 1.* Matrimonium
 13 in gradu prohibito ¶ inter affines contractum est nullum, *d. c. non debet b. 1.* ipsi contrahentes incurrunt excommunicationem latae sententiae, *Clem. 1. hoc tit.* separantur, ac spe consequendae dispensationis carent, juxta distinctionem supra positam in *impedi-*
Summa in Decretal.

mento consanguinitatis: Olim nuptiae erant prohibitae ¶ inter collaterales, non solum in primo, sed etiam in secundo & tertio genere affinitatis, quae duo genera hodie sunt sublata, *d. c. non debet.* Ideo ea paucis explicabo, persona adjuncta per carnis copulam sanguini alterius, inducit primum genus affinitatis; persona vero addita primo generi inducit secundum genus; & persona addita secundo inducit tertium genus; sed nullo casu mutat gradum affinitatis: *d. c. non debet & ibi gl. in verb. in secundo & tertio & Pan. num. 6. & Can. com. exempli gratia,* ea quam frater meus duxit in uxorem, est in primo genere affinitatis mihi eodem gradu juncta affinitatis, quo est mihi frater consanguinitatis, si fratre meo praemortuo uxor ejus & affinis mea alii nubat, tunc ille cui nubit, erit mihi in secundo genere affinitatis eodem gradu quo erat mihi consanguinitatis frater meus praemortuus; rursus si illa mortua, hic affinis meus in secundo genere affinitatis ducat aliam in uxorem, tunc illa mihi erit in tertio genere affinitatis eodem gradu juncta, quo frater meus praedefunctus erat conjunctus consanguinitatis; ex quibus constat quod persona addita personae per carnis copulam, aut nuptas, mutat genus non gradum. Alia exempla ponit *Oinot. tit. de nupt. de arb. affin. num. 13. & 14. & per tot.* Primum genus contrahitur tantum ex una parte, secundum & tertium genus quandoque ex una parte ut in praescriptis exemplis, quandoque ex utraque parte ut in uxoribus duorum fratrum quarum alterutra fratri mariti est in primo genere & primo gradu affinitatis conjuncta & ideo mortuo altero ex fratribus & uxore alterius superstes relictae viduam fratris non potest uxorem ducere *c. porro 35. quest. 2. & 3. Io. Andr. post Innoc. in c. non debet num. 13. de*

E con-

consang. & affin. & ibi gl. marg in verb. in 2. & 3. sed uxores fratrum invicem sunt in secundo genere affinitatis quia copula cujuslibet caulat affinitatem, & quæ jungitur mihi uxor mea est affinis secundi generis uxori fratris mei, & quæ jungitur fratri meo est affinis uxori meæ in secundo genere & in primo gradu, sed si altera post mortem mariti nupierit Sempronio, iste Sempronius attinet uxori alterius fratris superstitis in tertio genere affinitatis in primo gradu, quia est persona addita secundo generi affinitatis & præmortuo altero fratre suaque uxore poterit viduam ejus uxorem ducere, Pan. in d. c. non debet num. 10. & seqq. & ibi Butr. num. 13. & seqq. & Can. Aliud exemplum poni potest, Alexander ducit in uxorem Catharinam sororem Antonii hic est Alexander junctus in primo genere & primo gradu affinitatis, postea Antonius ducit Petronillam in uxorem quæ jungitur Alexandro in primo gradu, sed in secundo genere affinitatis. Præmortuis itaque Catharina & Antonio Alexander poterit ducere Petronillam quia secundum genus hodie non impedit aut dirimit matrimonium, 35. quæst. 5. & ibi gl. in d. clar. affinit. vers. aliud exemplum & ibi gl. in declar. arboris affin. vers. circa hoc

15 **quæro.** Nuptiæ quæ aliis rationibus, ¶ quam consanguinitatis & affinitatis prohibentur, simpliciter illicitæ & inutiles appellantur, gl. in rubr. Cod. de incest. & inutil. nupt. gl. in authen. de incest. & nef. nupt. in princ. in vers. illicitas col. 2. & ibi DD. gl. mag. in §. sunt & alia & ibi DD. Inst. de nupt. & scienter eas contrahens punitur juxta l. qui cont. C. de incest. & inut. nupt. & ibi DD. §. si adversus ea, & ibi post gloss. DD. Inst. de nupt.

Dispensat super matrimonio summus Pontifex ¶ in omnibus impedimentis jure humano in ductis, c. cuncta per mundum 1. &

2. 9. qu. 3. c. proposuit §. licet autem de concess. prob. & ibi gl. in ver. disp. Covar. latè in epis. lib. 4. decret. 2. par. c. 6. §. 9. & seq. ac in gradibus consanguinitatis, c. quia circa h. t. & ibi gl. in ver. à sede apostolica & Can. c. fi. & ibi gl. in ver. sacramentum de transact. c. quædam §. quod scripti 35. q. 2. & 3. c. de gradibus 35. q. 8. non tamen lege divina & naturali prohibitis, c. litteras §. rescripto & ibi gl. in ver. non potest & Can. de restit. spol. c. fin. & ibi gl. in verb. sacramentum & Can. de transact. latè Covar. in epis. lib. 4. decret. 2. par. c. 6. §. 10. n. 1. 4. 5. & 6. ac in quibusdam gradibus levitici 18. prohibitis, Covar. in d. epist. 4. lib. decretalium 2. par. c. 6. §. 10. n. 2. & 7. & seqq. Pract. Cancell. tit. not. super disp. matr. vers. dispensare & vers. item potest. ac primo affinitatis gradu, c. fin. de divor. Paris. conf. 68. vol. 4. Mādoc. de signat. grat. tit. disp. matr. vers. in primo affin. grad. ubi enumerat exempla. ac in secundo gradu collateralis consanguinitatis, l. c. si quis in fin. sess. 24. de refor. matr. c. proposuit & ibi gl. in ver. dispens. in si. de concess. prob. ac in primo & secundo gradu in linea inæquali, Pan. in c. fi. sub. n. 8. de transact. Rot. divers. dec. 746. par. 3. lib. 3. quæ refert contrarias opiniones Canonistarū & Theologorum, inter magnos Principes & ob publicam causam, inter alios in secundo gradu nunquam dispensatur, c. si quis in si. sess. 24. de refor. matr. etiam si concurrant plures urgentes causæ, Navar. conf. 13. hoc tit. Cand. aureum tit. disp. in dictis concil. 3. & quæst. seq. Garc. de benef. par. 11. c. 5. §. 4. à n. 34. usque ad nu. 369. Episcopus dispensat ¶ propter scandalum, id est, quando separatio foret scandalosa, super impedimentis occultis dirimentibus, quando matrimonia sunt publicè contracta, & non fit ad Papam propter legitima impedimenta, vel paupertatem accessus, & super omnibus impedimentis impedientibus tantum incestus cum affini-

finibus

finibus, *Beat. Anton. in 3. par. summa tit. 1. c. 16. §. 4. Navar. in manual. c. 22. num. 85.* Iusta causæ dispensandi sunt plures † in secundo & aliis gradibus prohibitis. Prima bonum quietis ac pacis atque confæderatio, *c. 2. de desp. imp. secunda evitatio, scandalorum, c. quia circa hoc tit.* Tertia proles suscepta, diuturnitas temporis & exemplum quod in simili casu aliàs fuerit dispensatum, *d. c. quia circa & ibi gl. fin. circa fin. vers. Item habet hic & ibi Pan. n. 2. & Can. hoc tit. Staphil. de rescrip. apost. in forma brevis §. datur per breve. num. 7. Paris. n. 132. & seq. vol. 4.* Quarta ad dispensandum in quarto gradu aut tertio defectus dotis competentis. Quinta extinctio magnæ litis. Sexta quod major pars sibi parium suæ civitatis vel loci insignis quem inhabitat sint ei consanguinei vel affines intra quartum gradum, vel si est alius locus minor, si ipsa non habet sufficientem dotem ad nubendum extra illum, *Navar. in manual. cap. 22. num. 87. vers. septimo ubi attestatur de usu Curie.* Præterea dispensatio præsumitur inter virum & uxorem qui in gradu prohibito contraxerunt, si per decem annos continuos & ultra in matrimonio vixerunt & mortui sunt, *c. illud de præsumpt. & ibi Can. Caputaque decis. 269. par. 1. Achil. decis. 1. de præsumpt. & contraxerunt præcedentibus edictis, c. fin. de cland. desp. alias etiam per cohabitationem triginta annorum non purgatur malafides, c. non debet in fin. hoc tit. Achil. decis. 2. & 3. de cland. despons.*

19 Dispensatio matrimonialis † subreptitia & obreptitia non est valida, nisi postea Papa eam confirmaret, *c. quia circa hoc tit.* imo est ipso jure nulla, non solum per subreptionem in exprimendo falsum, sed etiam in tacendo verum, *c. ad audientiam & 2. de rescript. cap. 2. in fin. de sil. presbyt. in 6. in qua veri-*

tas † narratorum considerata est secundum tempus impetrationis, non enim sufficit narrata prius esse vera, vel post impetrationem dispensationis verificata, sed debet verificari de tempore datæ dispensationis, *Pan. in d. c. quia circa num. 4. & 5. Collect. in princ. Io. And. num. 2. & 3. & 7. & Can. hoc tit.* In ea debet fieri mentio † de copula, si-
ve de incestu, sed non debet exprimi quot vicibus sit habita, *Garc. de benef. part. 8. c. 3. num. 77.* ac etiam de matrimonio de facto contracto, quamvis non sit carnali copula consummatum, *capit. 5. sess. 24. de reform. matrim. Garc. c. de benef. part. 8. cap. 3. numer. 30. & seqq. & numer. 41. & seqq. plures cumulant.* Imo si copula sit habita post impetratam dispensationem in forma commissaria, antequam ordinarius, cui dispensatio commissa est, dispense, dispensatio est nulla & subreptitia ob non factam mentionem de ista copula, quia antequam ordinarius dispense, juxta commissionem sibi factam, non est perfecta dispensatio, & in esse producta, ac necessarium est obtinere novam dispensationem seu perinde valere, & si copula est secreta, potest expediri gratis in foro conscientie per sacram pœnitentiarum, *Garc. de benef. part. 8. capit. 3. numer. 69. & sequentib. & numer. 73. & sequentib.* vel ab Episcopo petenda est dispensatio, quia incestus inter consanguineos impedit non dirimit, *Navar. consil. 10. & 11. de consanguin. & affin. sed add. ibidem dicit omnes mittendos esse ad sedem apostolicam à iudicibus commiss.* quod si de copula in dispensatione à summo Pontifice obtenta sit facta mentio, & antequam ordinarius dispense, iterum sit copula inter eos habita, eadem non facit novum impedimentum, *Garc. de benef. part. 8. capit. 3. numer. 77.*

Subsistentibus pluribus impedimentis matrimonii valet dispensatio facta super uno impedimento nulla facta mentione de alio, licet non possit justum juris effectum sortiri, donec super alio fuerit dispensatum, *Navar. consil. 8. & consil. 9. & 10. hoc tit. asserens ita servare stylum Curia. Bart. in lege cum propter ff. de leg. praestand.* quia tot debent esse dispensationes, quot sunt obstacula: tutius est super omnibus obstaculis simul & semel dispensationem obtinere, *c. ex tuarum de auct. & usu pall. Gemin. consil. 33. num. 8. Navar. consil. 6. de rescript.* nam quando dispensationes se contingunt, aut impedimentum tacitum auget expressum, super quo dispensatur, tunc necesse est de utroque mentionem facere, alias dispensatio est nulla omnino, ut quando concurrunt impedimentum consanguinitatis cum impedimento affinitatis, *Covar. in quarta part. 2. capite 6. §. 7. num. 1.* vel quando est conjunctio ex duplici linea: *Mandoc. de signat. grat. tit. dispens. matrimon. circa fin. Garc. de benef. par. 8. capit. 3. num. 54. & sequentib.* in ea casus mixtus non continetur sub simplici, sive petatur dispensatio ut quis possit contrahere matrimonium, sive ut in contracto possit remanere, *cap. 3. hoc tit. Rot. decis. 70. libr. 2. part. 3. divers. arg. leg. cum passum §. prescriptione ff. de adulter. l. 2. & ibi DD. ff. de verb. obligat.* eadem ratione in dispensatione facienda est mentio de affinitate & publica honestate ubi simul concurrunt, & publica honestas non venit accessorie ad affinitatem, ut quando quis cognovit consanguineam in secundo gradu sponsæ suæ de futuro, & impetrat dispensationem ut cognitam liceat sibi uxorem ducere, non obstante affinitate, nulla de publica honestate facta mentione, sed de publica honestate quæ est accessoria ad affinitatem, non est opus facere

mentionem, ut ex matrimonio consummato oritur affinitas & publica honestas accessoria ad affinitatem, *glos. in c. non debet in verb. secundo & tertio in fine & ibi Pan. num. 12. hoc tit. Navar. consil. 7. hoc tit.* quia dispensationes hujusmodi sunt odiosæ, *Paris. consil. 52. num. 38. vol. 4. Gozad. consil. 51. num. 41. Gemin. consil. 33.* secus si concedatur alicui Episcopo quod possit dispensare cum conjunctis in secundo, quia poterit dispensare cum conjunctis in duplici secundo etiam quod esset ei concessa hujusmodi facultas dispensandi respectu certarum personarum, dummodo non ad petitionem illarum, cum quibus dispensatur quia hujusmodi beneficium Principis est latissimè interpretandum, *Rot. decis. 70. libr. 2. parte 3. di vers. Put. decis. 39. libr. 3. dictum est supra de rescript. §. dispensatio in fine.* Dispensatio super matrimonio limitata ad forum conscientia non suffragatur in foro fori, cum plures dentur casus in quibus matrimonium in foro pœnitentiæ uno modo, altero vero modo in foro judiciali venit judicandum, *Beat. Antonius in summa parte 3. titulo primo, cap. decimo, versiculo quod si dicat accipiam. Panormit. in cap. cum apostolica num. 6. de sponsalib. & matrimon. Rot. diversar. decision. 605. numer. 7. & decision. 606. in princ. part. 1.*

Quando, inter quos obstante impedimento canonico, non poterat esse matrimonium, illud contraxerunt sub conditione, si Papa dispensaret, pendente conditione; contra communem regulam quod pendente conditione non sit licita pœnitentia in contractu conditionali per l. hæc venditio in princ. ff. de contrah. empt. l. 3. cum gl. ff. de serv. export. possunt pœnitere quia contractus est reprobatus, *Greg. 15. decis. 461. num. 9.* & si demum Papa dispensavit, requi-

24 requiritur novus eorum consensus † ad matrimonium contrahendum, *Pan. in c. super eo num. 8. de cond. apposi. Greg. 15. dec. 410.* & ibi annot. quia ex priori contractu nulla inter eos fuit orta obligatio, quod conditio existens non possit retrotrahi obstante impedimento à principio, *l. si is qui pro emptore ff. de usucap.* quando vero matrimonium ab initio, mutuo consensu, fuit nulliter contractum inter consanguineos vel affines vel aliter impeditos, & à Papa est dispensatum in radice, tunc non requiritur novus consensus, sed sufficit ille primus cum affectu maritali præstitus: *c. non debet & ibi gloss. in verb. de cetero Host. num. 8. & Can. 2. tit. Boer. quaest. 264. num. 26. Anchar. conf. 409. num. 4. & seqq. Rot. farin. dec. 687. num. 12. par. 2.* quotiesunque vero matrimonium non tenet ex consensu defectu, 25 † aut alio impedimento, quod ab initio vigere sciunt, aut alter scit, si postea cesset, opus est quod omnia de integro ponantur, quæ sunt de essentia matrimonii, *c. tua nos in si. & ibi gloss. in verb. nec forma Butr. num. 10. Pan. in fin. & Can. de spons. & matr. c. sufficiat 27. quaest. 2. c. tua nos de spons. duor. Victor. in relect. Theol. relect. 7. de matr. in 2. puncto 1. part. vers. in contrarium, num. 9. Nav. conf. 14. de spons. & matr. Greg. 15. decif. 395. allegans multa similia, quia ea quæ sunt de forma debent intervenire in tempore, eò quo actus producit in esse, *l. observare §. post hæc & ibi Bald. in addit. num. 3. ff. de offic. procons. Felin. in c. cum dilecta sub num. 7. vers. amplia. 6. & ibi Can. de rescript. ac sufficit quod matrimonium sit contractum post dispensationem, licet verisimiliter non potuerit haberi notitia impetrationis & dispensationis, *Put. dec. 343. num. 1. lib. 1. Pan. in c. super eo nu. 8. de cond. apposi. Gregor. 15. decif. 410. num. 2. & ibi latè annotat.***

Matrimonium contractum inter infideles, † in gradu à lege canonica prohibito, 26 post utriusque conjugis conversionem & baptismi lavacrum non separatur, *c. de infidelibus hoc tit. & filii ex eo nati censentur legitimi, c. si qui fil. sint legit. c. gaudemus de divor.* ac etiam nati ex secundo matrimonio, post repudium datum primæ conjugii, quia credebant legitimè posse contrahere, post repudium primæ, & sic nati sunt ex matrimonio putativo, *gloss. fin. in c. fin. qui fil. sint legit. & ibi Can. licet de rigore ignorantia juris divini non excusat. l. si quis adulterium cum incestu §. stuprum ff. de adult. l. venia C. de in jus voc. c. qui ea 38. distinct.* quia infideles non astringuntur legibus canonicis circa sacramentalia & concernentia animam ante baptismum, unde licitè contrahunt matrimonia in gradibus prohibitis humana lege, post baptismum vero eis astringuntur, sed id, quod ante gesserunt, antequam subjicerent legi Christianæ, tenet, ex quo non est gestum contra legem divinam, *c. fin. de divor.* lex enim non concernit præterita sed futura, *l. leges C. de legib. & ibi gloss. & Dd.* Præterea id suadet utilitas publica, ut alii facilius convertantur, *c. fin. qui fil. sint legit. & converforum infirmitas, c. fin. de divor.* Exigit summus Pontifex quando dispensat super matrimonio in gradibus prohibitis si intervenit contractus matrimonii per verba de præsentibus, *Clem. 1. hoc rit. vel copula cap. de incestis 35. qu. 2. & 3.* ob delictum commissum, ne dissimulatione culpabili nefanda licentia corroboraretur, *l. fin. in fine C. de incest. & inut. nupt. c. cavete 22. quaest. 5. e-mendas pecuniarias, † sive multam, & gravio- 27 viorem à nobili nam nobilitas est exprimens, alias surreptitia est dispensatio, non divitiarum, *l. humilem C. de incest. & inut. nupt. c. legimus vers. potentia 93. dist. quam igno-**

bili, c. qui contra & ibi gloss. in verb. ignobilis 24. quest. 1. c. non tegantur & ibi 1. gloss. 41. distinct. quia ingenuis & illustribus castitatis observatio præcipuum debitum est, l. si qua illustris C. ad S. C. tum orphic. & majorem à scienter contrahentibus, ac minorem ab ipsis qui errore acerrimo, non affectato, neque ex vili causa decepti sunt, aut ætatis lubrico lapsi, arg. l. qui contra C. de incest. nupt. quæ compositio vocatur & solvitur Darario, & arbitrio Papæ in pios usus convertitur, l. multarum C. de modo multæ. quæ à Iudic. inflig. Præterea præcipit eos separari ad tempus, illisque imponi competentem pœnitentiam salutarem pro modo culpæ, c. fin. in fin. de eo qui cogn. consang. c. quod super his hoc tit. quæ est arbitraria, c. lattores & ibi gloss. fin. de cleric. excommun. c. tempora 26. quest. 7. & mandat à dispensatis præstari juramentum, quod talia deinceps non committent, neque committentibus præstabunt auxilium, consilium vel favorem, ne indulgentia sanctæ matris Ecclesiæ sit dispensatis aut aliis incitamentum ad peccandum, & faciat vilescere auctoritatem summi Pontificis ob injuriam dispensationum frequentationem Zab. in clem. 2. §. 1. in xi. not. de pœnit. & remiss. Pauperibus multa remittitur, l. fin. in fin. C. de mod. 28 multæ. † quia non habent in ære luunt in corpore, cum ex delicto teneantur, Pan. in c. statuimus num. 2. de male, soletque Darario apponere clausulam eos in primis ab invicem separet, & si veniam petierint humiliter, eam illis, & pœnitentiam publicam imponatur atque orator fabricæ aut in aliud servitium alicujus Ecclesiæ operam suam impendat saltem quatuor mensibus, pœnitentia publica non intelligitur de solemnibus, quæ alio tempore quam in principio quadragesimæ fieri non potest, c. in capite 50.

dist. & ibi Præpos. num. 4. Gemin. num. 2. Cand. aureum in utr. pœnitentia tit. de solem. pœnit. sed de publica, quia debet fieri in facie Ecclesiæ, ut quando injungitur peregrinatio ad montem acutum cum baculo, Summa Tabiani ver. pœnitentia in nona quest. vers. secunda est pœnitentia publica, ut aliquantulum sit in Ecclesia humi jacens, terram deosculans, Cand. aureum. d. loc. citato de pœnit. public. qualis postea etiam imponi Sacerdoti, & famam aut honestatem viri probi non imminuit, c. quasitum de pœnit. & remiss. & ibi Pan. n. 11. Burr. n. 4. B. Anton. in summa par. 3. tit. 14. cap. 17. de pœnit. §. 6. vers. pœnitentia publica. servitium imponitur alternativè ut impendat fabricæ aut in aliud servitium Ecclesiæ vel pii loci, & est electio ipsius cum quo dispensatum est, quia Summus Pontifex lex animata ad ipsum dispensatum verba dirigit. Pan. in c. à crapula sub num. 4. de vi. & honest. cleric. Barr. in l. i. ff. de effra. Necesse autem est, ut aliud servitium sit corporis afflictivum, ut scopis emundare chorum Ecclesiæ, sternere lectum ægrotorum, propter dictionem aliud, quæ est implicativa similis servitii quæ fit fabricæ, c. sedes & ibi Felin. num. 6. de rescript. secluso omni delicto, in dispensatione de contrahendo in tertio aut inferiore gradu graviores expensæ fiunt in Curia, quam in dispensatione super quarto gradu. Item minores sunt sumptus quando subest justa causa dispensandi, quia tunc quodammodo debetur, c. bona 2. de post. præl. l. 1. §. committitur. ff. de acquir. quotid. & estiva. majores verò quando non subest justa causa, ut metu expensarum homines à petitione hujusmodi dispensationum cohibeantur, clem. 1. in fi. de off. ord. c. quapropter 2. quest. 2. l. 2.

C. de petit. bon. sub
lib. 10.

Titulus